

dosti vydaným. Než o ten případ tu nejde. Ale mylným je napadené usnesení, pokud prohlašuje za nepřipustný též rekurs proti stanovení dražebního roku. Je sice pravda, že podle § 66 ex. ř. není samostatného opravného prostředku proti usnesením, jimiž byly stanoveny roky. Než zákonodárný důvod pro odepření samostatného opravného prostředku proti usnesením o stanovení roku je zřejmě ten, že se konáním roku nijak nepředbíhá konečnému rozhodnutí ve věci samé a že stranám je zůstaveno, napadatí opravným prostředkem proti rozhodnutí, vydanému o jednání při roku, též správnost usnesení o stanovení roku, aniž by byl zdržován průběh řízení nebo zájem stran na správném vyřízení ohrožen. Důvod ten nedopadá však na stanovení dražebního roku. Při dražebním roku má podle záměru zákona býti docíleno nejvýhodnějšího nejvyššího podání za prodávanou nemovitost. To vyžaduje nejen, aby vyhláška o něm byla všemúčastněným osobám, naznačeným v §§ 171 a 172 ex. ř. včas dodána, nýbrž též, by se stala dostupnou také nejširší veřejnosti (§§ 71 a 171 poslední odstavec ex. ř.), a takto byla všem zájemníkům, — přímo nebo nepřímo zpraveným — dána možnost, nejen včas dbáti práv a povinností ve vyhlášce připomenutých, nýbrž také jinak — opatřením hotovostí, kaucí a pod. — podniknouti vše, co účinná účast na dražbě předpokládá. Proti újmě, která zájemníkům hrozí z nedodržení lhůt § 169 druhý odstavec ex. ř., nebude mnohdy ani odpomoci, zejména, když jim tím bylo znemožněno, by se zúčastnili dražebního roku, podali odpor proti příklepu neb jinak vznesli včas opravný prostředek, a příklep se mezitím stal pravoplatným. Domáhání se náhrady syndikátní žalobou, která by tu zbyla, je nevalnou náhradou, ježto poškozený musí dokazovati nejen zavinění soudu, nýbrž i svou škodu, a tu je velmi těžko dokazovati, že by se jinak utrhlo více. Ostatně i zákon sám svým doslovem podporuje výklad zde hájený, neboť v § 66 ex. ř. mluví o usneseních o stanovení roku (*Anberaumung einer T a g s a t z u n g*), kdežto při dražebním roku zákon používá výrazu »*Versteigerungs T e r m i n*« a pomíjí výraz *Tagsatzung*, takže zákon sám podle svého znění dražební termin zřejmě nepokládá za obyčejný rok. Mimořádný význam, který zákon přikládá stanovení dražebního roku, lze seznati i z toho, že na rozdíl od jiných roků v § 171, předposlední odstavec ex. ř. nařizuje dodati vyhlášky o něm podle předpisů platných pro doručování žalob, t. j. do vlastních rukou. Ze všech těchto úvah plyne, že na usnesení o stanovení dražebního roku nelze použití povšechného předpisu § 66 ex. ř., nýbrž že nutno ze zvláštní jeho povahy usuzovati, že samostatný opravný prostředek proti němu je přípustný.

Čís. 7490.

Z termínových obchodů s obilím (zákon ze dne 4. ledna 1903, čís. 10 ř. zák.) nevzniká platná pohledávka, třebas byly ujednány v cizozemsku, kde jsou dovolené, mezi tamním a zdejším příslušníkem. Lhostejno, že

byly ujednány prostředníkem (komisionářem). Ani prostředník (komisionář) nemůže z takových obchodů vyvozovati nároky.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1927, Rv I 81/27.)

Firma G., bursovní komisionářství v Novém Yorku, domáhala se na tuzemské firmě zaplacení 6.600 dolarů jako nedoplatku z termínových obchodů s obilím prováděných žalující firmou jako komisionářkou z příkazu žalované na její účet. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: V první řadě jest rozhodnouti otázku, o jakého druhu pohledávku v souzeném případě jde, po případě zda tu jde o bursovní termínové obchody s obilím, jak tvrdí žalovaný. Otázku tu zodpovídá odvolací soud kladně. Žalovaný uvádí celou řadu obchodů, ve kterých podle svého tvrzení dal prostřednictvím agenta žalobkyně žalobkyni příkazy k nákupu a k prodeji termínového obilí podle zvyklostí a odúčtovacích podmínek obilní bursy v Chicagu a žalobkyně s ním vyúčtovala obchody pšenicí a žitem vesměs v roce 1925. Žalobkyně se bránila v první stolici též tím, že žalovaný uzavíral sporné obchody nikoliv jako spekulativní hru, nýbrž jako součást svého vlastního velkoobchodu s plodinami a že jako komisionářka nemohla věděti, zda nebude žádati skutečnou dodávku. Jediné důkazy, které byly v první stolici v těchto směrech provedeny (§ 297 c. ř. s.), byly korespondencí žalovaným předloženou, která, pokud jde o koupi a prodej obilí, týká se bodů I. (příl. č. 2, 3, 4 a 6 orig.), IV. (příl. č. 5 a 7 orig.) a V. (příl. č. 7 orig.). Kromě toho se týká příloha č. 6 orig. z 26. ledna 1925 koupě 5.000 bu pšenice à \$ 196½ žalovaným nevedené. Citovanými přílohami č. 2—7 orig., jejichž obsah shoduje se s dotýčnými tvrzeními žalovaného, jest zjištěno, že dotýčné obchody kupní a prodejní v bodech I., IV. a V. uvedené byly — a to, jak jest nesporno, podle zvyklostí a podmínek obilní bursy v Chicagu v Americe — provedeny a pak způsobem v přílohách těch potvrzeným a v bodech I., IV. a V. uvedeným vyúčtovány. Okolnost, že žalobkyně jest cizozemcem a žalovaný tuzemcem, jest nesporna, rovněž i okolnost, že v Americe nejsou zakázány obchody termínové a diferenční, nepotřebují tedy okolnosti ty zjišťování (§ 272 c. ř. s.). Podstatné známky termínového bursovního obchodu s obilím podle § 10 zákona ze 4. ledna 1903, čís. 10 ř. zák. vyznačeny jsou v § 11 (zejména v jeho třetím odstavci). Známky ty: předem již a povšechně pro uzávěrku jednotně stanovený typ obilí, hromadné závěrkové jednotky a pro skoncování obchodů určité termíny jsou obsaženy též v uzávěrkách svrchu uvedených a přílohami doložených a jest tím povaha těchto obchodů jakožto termínových obchodů bursovních prokázána. Pouhý, povšechně znějící dodatek žalobkyni do její zprávy pojatý, že se příkazy k nákupu a k prodeji obilnin přijímají a vykonávají za předpokladu, že skutečné dodání jest myšleno a že je žalovaný sám předpokládá a schvaluje, jest vyvrácen jejími dopisy ze dne 15. ledna 1925, jimiž jest zjištěno, že obchodní spojení stran mělo

za základ t. zv. maržový kredit \$ 1.000, jehož povaha tam též výslovně vyložena, že totiž, kdyby běžný engagement vykazoval ztrátu \$ 1.000 aneb více, musí žalovaný promptně jej opatřiti, a ze dne 16. března 1925 (č. 7 orig.), kde výslovně poukázáno žalobkyni na to, že žalovaný přes její maržovní vyzývání ze dne 3. března 1925 s \$ 2.200 debetním saldem, ze dne 9. března 1925 a 13. března 1925 \$ 1.000 a \$ 4.000 na maržích dosud jí rimesami nedodal a že proto další příkaz ke koupi 30.000 bu neprovedla a že očekává promptní vyrovnání jeho debetního salda \$ 6.549.32. Tím dosvědčena podstatná známka, že tu nešlo v poměru mezi stranami o skutečné, efektivní plnění, nýbrž o obchody diferenční, kde nešlo ani o prodej, ani o koupi dotyčných množství obilnin se skutečným dodáním a kde tedy ve skutečnosti šlo též o hru a sázku podle § 1271 obč. zák. O tom, že tu nebylo úmyslu skutečného dodání, svědčí též tak značná kvanta v několika málo dnech koupená a hned na to v málo dnech prodávaná, resp. prodej obilnin předem a pak následující nákup (viz bod III.). Jest tedy zmíněný dodatek pouhým prázdným tvrzením, k jehož plnění podle svrchu řečeného nenesla se vůle stran (čl. 278 obch. zák.). Žalobkyni, která sama výtah o obchodech pro žalovaného prováděných nepředložila, byla toliko číselná výše zažalované pohledávky žalovaným uznána. Uznala však žalobkyně, že se veškeré uzávěrky a účtování mezi stranami staly stejným způsobem a na stejných blanketech (tiskopisech), jako jsou přílohy č. 5 až 7 orig. Tím rovněž dotvrzeno, že šlo o pouhé diferenční obchody, kde nešlo o efektivní plnění, vždyť žalobkyně podle příloh č. 5 a 6 orig. měla již tiskopisy na vyúčtování pouze difference bodové mezi koupěmi a prodeji a podle toho buď debetního neb kreditního diferenčního výsledku. Svrchu uvedeným jest tedy povaha sporných obchodů jakožto termínových bursovních obchodů s obilím, jakož i povaha smlouvy o hru a sázku podle § 1271 obč. zák. prokázána. Žalobkyně neznalost zdejších zákonů v příčině bursovních termínových obchodů s obilím a sázek ani netvrdila, ostatně tvrzení takové by ji nemohlo omlouvat (§ 2 obč. zák.). Ustanovení § 10 zákona ze 4. ledna 1903, čís. 10 ř. zák. jest všeobecného znění a nerozeznává, zda jde o obchody, které se staly na tuzemské či cizozemské burse, a nelze tento donucovací předpis pro tuzemsko obcházeti tím, by proti tomuto zákazu měly obchody toho druhu v cizině provedené zde, v tuzemsku, právní účinnost a docházely proti znění § 10 cit. zák. zde právní ochrany, ježto jsou podle zdejších zákonných předpisů neplatné a nicotné (§ 879 obč. zák.). Poukaz žalobkyně na § 37 obč. zák. není rozhodný, poněvadž tu spadá v úvahu též § 4 obč. zák., neboť i tu jsou zdejší příslušníci, pokud dotyčné obchody mají míti právní účinky i ve zdejších zemích, ve své osobní způsobilosti obchody takové uzavíratí obmezení dotyčnými zdejšími předpisy a tedy i zákazy. Též ani § 81 čís. 2 a 4 ex. ř. nepřipouští exekuci proveditelnost nároků z takových obchodů případným rozsudkem cizozemského soudu prisouzených. Jest tedy z á k o n n ě vyloučeno uplatňování žalobních nároků proti žalovanému v tuzemsku ze sporných obchodů, jak podle § 10 cit. zák. tak i podle § 1271 obč. zák. a nemůže na tomto

stavu věci nic změnit ani ta okolnost v první stolici žalobkyní tvrzená, že prý žalovaný její pohledávku výslovně uznal a zaplacení slíbil, neboť v případě svrchu vyličeném nemůže ani uznání něco měnit na nedovolenosti a nežalovatelnosti dotyčného smluvního poměru. Neposoudil proto soud první stolice věc po právní stránce správně, žalobě vyhověv, místo, by ji zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud, rozebíraje obšírně předloženou a nespornou korespondenci a přihlížející při tom také k přednesu stran, dospívá k správnému závěru, že obchody, o něž jde, mají všechny známky termínových obchodů s obilím ve smyslu §§ 10 a 11 zákona ze dne 4. ledna 1903, čís. 10 ř. zák. a že nepozbyly tohoto rázu ani dodatkem, obsaženým ve zprávě žalobkyně čís. 2 orig. V podrobnostech stačí poukázati k důvodům napadeného rozsudku, k nimž se plně připojuje i soud dovolací a které nebyly dovoláním nijak vyvráceny. Jde-li však o termínové obchody s obilím, tedy o obchody podle § 10 uved. zák. zakázané a proto o právní jednání nicotné (§ 879 obč. zák.), nemůže z nich vzejítí žádný nárok a není pohledávka žalobkyně v tuzemsku žalovatelná, třebaže obchody byly ujednány v cizozemsku (Americe), kde jsou dovolené, mezi tamním státním příslušníkem a tuzemcem, a je zbytečno ještě uvažovati o tom, zda šlo také o obchod diferenční. Otázkou, o kterou tu jde, obíral se již nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 6124 sb. n. s., které vyznívá zcela ve smyslu právního názoru vysloveného v napadeném rozsudku, takže k vyvrácení dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. stačí i po této stránce poukázati k důvodům napadeného rozsudku i onoho rozhodnutí. Zbývá tudíž řešiti ještě otázku, zda byla žalobkyně pouhou komisionářkou a, pak-li ano, zda lze neplatnost obchodu a tudíž i nežalovatelnost pohledávky z termínových obchodů obilím namítati i proti ní. I kdyby bylo zcela nepochybné, že žalobkyně byla jen komisionářkou a že ani nevstoupila do obchodu jako samokontrahentka, byla by okolnost tato při posouzení platnosti sporných obchodů nerozhodná, neboť smlouva, přičítící se zákonnému zakazu a tudíž nicotná (§ 879 obč. zák.), nemůže se státi platnou a dovolenou tím, že byla ujednána prostředníkem (komisionářem). Propůjčil-li se někdo k tomu, by takovouto smlouvu sprostředkoval a to ještě ve vlastním jméně (čl. 360 obch. zák.), nemůže z ní pro sebe odvozovati nároky. Z toho, co bylo uvedeno, plyne však také, že bylo zbytečno, by byly prováděny důkazy o tom, že žalobkyně byla jen komisionářkou, že šlo o plnění efektivní a nikoli jen o rozdíl, a že obchodníci s plodinami ujednávají termínové obilní obchody, by se vyvarovali ztrát při tuzemských obchodech efektivních.